

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูนในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน
2. แนวโน้มการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน
3. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี

โดยผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ และความรู้เกี่ยวกับภาษี การชำระภาษีของประชากร โดยทำการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น จากกลุ่มประชากรที่มีหน้าที่ชำระภาษี จำนวน 358 ตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แนวโน้มการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารการจัดเก็บภาษีระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544 รายงานภาวะเศรษฐกิจระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตอนที่ 1

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค ผลการศึกษาจากคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 26 ตัวอย่าง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ตารางไขว้ (Crosstabulation) และค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 358 ตัวอย่าง ผลการรวบรวมผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์แปลความหมายในส่วนของ การรับรู้ การประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับภาษี ไว้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2. ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

5-8 คะแนน คือ มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีระดับน้อย

9-11 คะแนน คือ มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีระดับปานกลาง

12-15 คะแนน คือ มีการรับรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีระดับมาก

3. ปัจจัยด้านการศึกษาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

5-11 คะแนน คือ มีการศึกษสัมพันธ์ระดับน้อย

12-18 คะแนน คือ มีการศึกษสัมพันธ์ระดับปานกลาง

19-25 คะแนน คือ มีการศึกษสัมพันธ์ระดับมาก

4. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับภาษี ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ในการแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

0-3 คะแนน คือ มีความรู้ระดับน้อย

4-6 คะแนน คือ มีความรู้ระดับปานกลาง

7-10 คะแนน คือ มีความรู้ระดับมาก

1.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่ทำการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการศึกษาดังรายละเอียดในตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	151	42.2
หญิง	207	57.8
รวม	358	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวนมากที่สุด คือ 207 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 และเพศชาย จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 30 ปี	72	20.1
31 – 40 ปี	90	25.1
41 – 50 ปี	108	30.2
51 – 60 ปี	44	12.3
มากกว่า 60 ปี	44	12.3
รวม	358	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี มากที่สุด คือ 108 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31 – 40 ร้อยละ 25.1 ช่วงอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 20.1 และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 51 – 60 ปี และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.3 และ 12.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	90	25.1
มัธยมศึกษา	96	26.8
อนุปริญญา	69	19.3
ปริญญาตรี	82	22.9
สูงกว่าปริญญาตรี	15	4.2
อื่น ๆ เช่น ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	1.7
รวม	358	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด คือ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาคือ ประถมศึกษา ร้อยละ 25.1 ระดับปริญญาตรี 22.9 อนุปริญญาร้อยละ 19.3 สูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 4.2 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ เช่น ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
สมรส	201	56.5
โสด	98	27.5
หย่า	16	4.5
หม้าย	24	6.8
แยกกันอยู่	17	4.8
รวม	356	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสมากที่สุด คือ จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคือ โสด ร้อยละ 27.5 หม้าย ร้อยละ 6.8 แยกกันอยู่ ร้อยละ 4.8 และน้อยที่สุดคือ สถานภาพหย่า คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	24	6.7
ค้าขาย	128	35.8
รับจ้าง	72	20.1
เกษตรกร	10	2.8
ประกอบอาชีพส่วนตัว	89	24.9
อื่น ๆ เช่น นักศึกษา ว่างาน	35	9.8
รวม	358	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด คือ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 24.9 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 20.1 ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น นักศึกษา ว่างาน ร้อยละ 9.8 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 6.7 และน้อยที่สุด คือ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	130	36.5
5,001 – 10,000 บาท	136	38.3
10,001 – 15,000 บาท	59	16.6
15,001 – 20,000 บาท	10	2.8
มากกว่า 20,000 บาท	20	5.6
รวม	355	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด คือ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 36.5 รายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 16.6 รายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 5.6 และน้อยที่สุดคือ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

1.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ และความรู้เกี่ยวกับภาษี

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับการรับรู้		
	ไม่เห็นด้วย	ไม่ทราบ	เห็นด้วย
1. เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ได้เหมาะสมแล้ว	108 (30.3)	48 (13.5)	200 (56.2)
2. การจัดเก็บภาษีในปัจจุบันของเทศบาลมีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพ	134 (37.9)	55 (15.4)	165 (46.6)
3. การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีของเทศบาลไม่มีปัญหาและอุปสรรค	66 (18.4)	66 (18.4)	226 (63.1)
4. ภาษีที่เทศบาลจะจัดเก็บเองนั้นมีความเพียงพอในการบริหารงาน	83 (23.2)	203 (56.7)	70 (19.7)
5. ภาษีที่ท่านเสียให้กับเทศบาลนั้น เทศบาลนำกลับมาใช้ในการพัฒนาบ้านเกิดได้เป็นจำนวนมาก	176 (49.2)	161 (45.0)	21 (5.9)

จากตารางที่ 9 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีของเทศบาลไม่มีปัญหาและอุปสรรค เป็นจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมา คือ เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ได้เหมาะสมแล้ว ร้อยละ 56.2 และการจัดเก็บภาษีในปัจจุบันของเทศบาลมีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 46.6 และประเด็นที่ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นภาษีที่เสียให้เทศบาลนั้น เทศบาลนำกลับมาใช้ในการพัฒนาบ้านเกิดได้เป็นจำนวนมาก มีจำนวน 176 คนคิดเป็นร้อยละ 49.2 ส่วนประเด็นที่ประชากรไม่แน่ใจหรือไม่ทราบ ได้แก่ ประเด็นภาษีที่เทศบาลจัดเก็บเองนั้นมีความเพียงพอในการบริหารงาน มีจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย (5-8 คะแนน)	51	14.5
ระดับปานกลาง (9-11 คะแนน)	226	64.4
ระดับมาก (12-15 คะแนน)	74	21.1
รวม	351	100.0

Min = 6

Max = 15

Mean = 10.34

S.D. = 1.66

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 10 พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเฉลี่ย 10.34 โดยมีคะแนนสูงสุด 15 คะแนน และต่ำสุด 6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน เมื่อนำคะแนนการรับรู้มารวมกันและทำการแบ่งระดับความรู้ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ สามารถแบ่งระดับการรับรู้ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย จากการวิเคราะห์พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด คือ 226 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมาคือระดับการรับรู้มาก ร้อยละ 21.1 และระดับการรับรู้น้อย ร้อยละ 14.5 ตามลำดับ

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
ประชาสัมพันธ์ เป็นรายชื่อ

รายการ	ระดับการประชาสัมพันธ์				
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยมากที่สุด
1. เทศบาลมีการเตรียมเจ้าหน้าที่สำหรับแนะนำและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการชำระภาษีไว้พร้อม	42 (11.7)	78 (21.8)	163 (45.5)	38 (10.6)	37 (10.3)
2. เจ้าหน้าที่ที่มีการจัดเตรียมเอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ไว้พร้อม	47 (13.1)	117 (32.7)	144 (40.2)	23 (6.4)	27 (7.5)
3. เจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีการจัดทำป้ายแสดงประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อท่านชำระภาษีไว้อย่างชัดเจน	33 (9.2)	110 (30.7)	154 (43.0)	37 (10.3)	24 (6.7)
4. เทศบาลมีการจัดทำป้ายแสดงขั้นตอนและวิธีการเสียภาษีไว้อย่างชัดเจน	34 (9.5)	73 (20.4)	148 (41.3)	69 (19.3)	34 (9.5)
5. เทศบาลมีการจัดป้ายแสดงการเชิญชวนให้มีการเสียภาษีไว้อย่างชัดเจน	29 (8.1)	75 (20.9)	153 (42.7)	77 (21.5)	24 (6.7)

จากตารางที่ 11 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในประเด็นที่เทศบาลมีการเตรียมเจ้าหน้าที่สำหรับแนะนำและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการชำระภาษีไว้พร้อม มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีการจัดทำป้ายแสดงประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อท่านชำระภาษีไว้อย่างชัดเจน ร้อยละ 43.0 เจ้าหน้าที่มีการจัดทำป้ายแสดงการเชิญชวนให้มีการเสียภาษีไว้อย่างชัดเจน ร้อยละ 42.7 เทศบาลมีการจัดทำป้ายแสดงขั้นตอนวิธีการเสียภาษีไว้อย่างชัดเจน ร้อยละ 41.3 และเจ้าหน้าที่มีการจัดเตรียมเอกสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ไว้พร้อม ร้อยละ 40.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับการประชาสัมพันธ์

ระดับการประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย (5-11 คะแนน)	48	13.4
ระดับปานกลาง (12-18 คะแนน)	288	80.4
ระดับมาก (19-25 คะแนน)	22	6.1
รวม	358	100.0

Min = 6

Max = 24

Mean = 14.23

S.D. = 2.74

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 12 พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการรับรู้การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเฉลี่ย 14.23 โดยมีคะแนนสูงสุด 24 คะแนน และต่ำสุด 6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน เมื่อนำคะแนนการรับรู้การประชาสัมพันธ์มารวมกันและทำการแบ่งระดับการประชาสัมพันธ์ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ สามารถแบ่งระดับการรับรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย จากการวิเคราะห์พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่การรับรู้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 80.4 รองลงมาคือระดับการรับรู้ต่ำ ร้อยละ 13.4 และระดับการรับรู้มาก ร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสื่อ ที่ประชากรตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับการชำระภาษี

ประเภทสื่อ	จำนวนประชากร	
	เคย	ไม่เคย
หนังสือราชการ/ใบปลิว	129 (36.0)	229 (64.0)
หนังสือพิมพ์	13 (3.6)	345 (96.4)
วิทยุ/โทรทัศน์	70 (19.6)	288 (80.4)
ป้ายคัดเอาท์	51 (14.2)	307 (85.8)
เสียงตามสาย	165 (46.1)	193 (53.9)
เจ้าหน้าที่ของเทศบาลออกมาย้ำแจ้ง	58 (16.2)	300 (83.8)

จากตารางที่ 13 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะต้องมีหน้าที่ชำระภาษีให้แก่เทศบาลจากสื่อเสียงตามสาย เป็นจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 46.1 รองลงมาคือ หนังสือราชการ/ใบปลิว ร้อยละ 36.0 วิทยุ/โทรทัศน์ ร้อยละ 19.6 เจ้าหน้าที่ของเทศบาลออกมาชี้แจง ร้อยละ 15.9 ป้าย/คัดเอาท์ ร้อยละ 14.2 และสื่อที่ประชากรตัวอย่างมีการรับรู้ที่น้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 3.6

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรม
ประชาสัมพันธ์ของเทศบาล

การเข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาลดำเนิน การประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	167	48.4
เข้าร่วมบางครั้ง	93	26.9
เข้าร่วมทุกครั้ง	22	6.4
ไม่ทราบว่ามี	63	18.3
รวม	345	100.0

จากตารางที่ 14 พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการประชาสัมพันธ์ เช่น การอบรมให้ความรู้ มีจำนวนมากที่สุด คือ 167 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมา คือ เข้าร่วมบางครั้งร้อยละ 26.9 ไม่ทราบว่ามี ร้อยละ 18.3 และประชากรตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 6.4

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับภาษีของเทศบาล
เป็นรายชื่อ

ความรู้	มีความรู้		ไม่มีความรู้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง	231	64.5	127	35.5
2. ค่ารายปี หมายถึง จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เขาได้ในปีหนึ่ง ๆ	166	46.4	192	53.6
3. ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ ต้องชำระภาษีบำรุงท้องที่ภายในเดือนเมษายน	191	53.4	167	46.6
4. ภายในเขตเทศบาลการชำระภาษีบำรุงท้องที่ ให้ไปติดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานเทศบาล	266	74.3	92	25.7
5. ภ.บ.ท.5 หมายถึง แบบแสดงรายการที่ดิน	65	18.2	293	81.8
6. เจ้าของที่ดินที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษีบำรุงท้องที่แล้ว เห็นว่าการประเมินไม่ถูกต้อง มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ได้ ภายใน 30 วัน	20	5.6	338	94.4
7. ให้เจ้าของป้าย ซึ่งจะต้องเสียภาษียื่นแบบแสดงรายการตามแบบและวิธีที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ภายในเดือน มีนาคม ของทุกปี	185	51.7	173	48.3
8. ป้ายของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีป้าย	195	54.5	163	45.5
9. การฆ่าสัตว์ทุกครั้งต้องทำการฆ่าที่โรงฆ่าสัตว์	222	62.0	136	38.0
10. ผู้มีความประสงค์จะทำการฆ่าสัตว์ ให้แจ้งจำนวนสัตว์ที่จะฆ่า วันเวลาที่จะดำเนินการฆ่าสัตว์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานเทศบาล	199	55.6	159	44.4

จากตารางที่ 15 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้มากที่สุดในเดือน ภายในเขตเทศบาลการชำระภาษีบำรุงท้องที่ให้ไปติดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานเทศบาล จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมาคือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บ จากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 64.5 และประเด็นการฆ่าสัตว์ทุกครั้งต้องทำการฆ่าสัตว์ที่โรงฆ่าสัตว์ ร้อยละ 62.0 ส่วนประเด็นที่ ประชากรตัวอย่างมีความรู้ที่น้อยที่สุด คือ เจ้าของที่ดินที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษีบำรุงท้องที่แล้ว เห็นว่าการประเมินไม่ถูกต้อง มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน มีจำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 94.4 รองลงมาคือ ภ.บ.ท. 5 หมายถึง แบบแสดงที่ดิน ร้อยละ 81.8 และค่ารายปี หมายถึง จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่งๆ ร้อยละ 53.6

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บ ภาษีของเทศบาล

ความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย (0 – 3 คะแนน)	104	29.4
ระดับปานกลาง (4 – 6 คะแนน)	146	40.8
ระดับมาก (7 – 10 คะแนน)	108	30.2
รวม	358	100.0

Min = 0

Max = 10

Mean = 4.86

S.D. = 2.60

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 16 พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเฉลี่ย 4.86 โดยมีคะแนนสูงสุด 10 คะแนน และต่ำสุด 0 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน เมื่อนำคะแนนความรู้มารวมกันและทำการแบ่งระดับความรู้ตาม เกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ สามารถแบ่งระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย จากการวิเคราะห์พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง จำนวนมากที่สุด คือ 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาคือ ระดับความรู้มาก ร้อยละ 30.2 และระดับความรู้ที่น้อย ร้อยละ 29.1 ตามลำดับ

1.3 การชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามการไปชำระภาษี

การไปชำระภาษี	จำนวน	ร้อยละ
เคยไปชำระภาษี	333	93.3
ไม่เคยไปชำระภาษี	24	6.7
รวม	357	100.0

จากตารางที่ 17 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เคยไปชำระภาษีให้แก่เทศบาล มีจำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 93.3

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามความเต็มใจในการไปชำระภาษี

ความเต็มใจในการชำระภาษี	จำนวน	ร้อยละ
เต็มใจไปชำระภาษี	283	82.0
ไม่เต็มใจไปชำระภาษี	62	18.0
รวม	354	100.0

จากตารางที่ 18 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเต็มใจในการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาล มีจำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 และไม่เต็มใจไปชำระภาษี คิดเป็นร้อยละ 18.0

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละประเภทของภาษีที่ประชากรตัวอย่างไปชำระให้แก่เทศบาล

ประเภท	จำนวนประชากร	
	เคย	ไม่เคย
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	217 (60.6)	140 (39.1)
ภาษีบำรุงท้องที่	121 (33.8)	237 (66.2)
ภาษีป้าย	156 (43.6)	202 (56.4)
อากรฆ่าสัตว์	26 (7.3)	332 (92.7)

จากตารางที่ 19 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการไปชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินให้แก่เทศบาลเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 60.6 รองลงมาคือ ภาษีป้าย ร้อยละ 43.6 ภาษีบำรุงท้องที่ ร้อยละ 33.8 และอากรฆ่าสัตว์ ร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามวิธีการไปเสียภาษี

วิธีการ	จำนวน	ร้อยละ
1. นำไปเสียเองที่เทศบาล	292	81.8
2. เทศบาลส่งเจ้าหน้าที่มาจัดเก็บที่บ้าน	15	4.2
3. ฝากคนอื่นไปชำระ	20	5.6
4. ส่งทางไปรษณีย์	6	1.7
5. ไม่เคยเสีย	24	3.7
รวม	357	100.0

จากตารางที่ 20 พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีการไปชำระภาษี โดยนำไปชำระเองที่เทศบาลมากที่สุด คือ จำนวน 292คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมา คือ ฝากคนอื่นไปชำระ คิดเป็นร้อยละ 5.6 เทศบาลส่งเจ้าหน้าที่มาจัดเก็บที่บ้าน ร้อยละ 4.2 และส่งทางไปรษณีย์น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แนวโน้มการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน

การศึกษาแนวโน้มการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลเมืองลำพูนในครั้งนี้ จะทำการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายๆ แหล่งประกอบกัน ได้แก่ ข้อมูลรายได้จากการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูนย้อนหลัง 5 ปี คือ ปี พ.ศ. 2540-2544 ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาล ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูน ข้อมูลภาวะเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและระดับภาค เนื่องจากในระบบเศรษฐกิจระดับเล็กนั้นย่อมได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่า รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ นโยบายการเงินการคลัง ผู้ศึกษาจึงขอนำเสนอสรุปภาวะเศรษฐกิจในระดับประเทศและระดับภาค รวมทั้งแนวโน้มปี 2545 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 คาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจการเงินระดับประเทศ ปี พ.ศ. 2545

ในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารแห่งประเทศไทยคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะสามารถขยายตัวได้ประมาณร้อยละ 2 ถึง 3 โดยในช่วงครึ่งแรกของปียังคงมีแรงกระตุ้นต่อเนื่องจากภาครัฐ และแนวโน้มการฟื้นตัวของการใช้จ่ายภาคเอกชนจะมีส่วนช่วยขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่องและการบริโภคเฉพาะการลงทุนในหมวดการก่อสร้างที่น่าจะฟื้นตัวต่อเนื่องจากปลายปี 2544 และการบริโภคภาคเอกชนที่น่าจะปรับตัวดีขึ้นตามรายได้ของเกษตรกรและภาวะการจ้างงานที่ดี ประกอบกับความเชื่อมั่นของธุรกิจและของผู้บริโภคก็มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวในระยะปานกลางของเศรษฐกิจไทยน่าจะยังคงต้องพึ่งพาการฟื้นตัวของอุปสงค์ต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะดีขึ้นในครึ่งหลังของปี 2545 เป็นต้นไป

ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะเร่งตัวขึ้นจากปีก่อน โดยเฉพาะหมวดวัสดุก่อสร้างที่มีแนวโน้มแจ่มใส เป็นผลมาจากมาตรการของรัฐที่ส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อีกทั้งยังมีอุปสงค์จากโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ของรัฐด้วย ส่วนการผลิตในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกคาดว่าจะฟื้นตัวในช่วงครึ่งปีหลังของปี เมื่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกมีความชัดเจนและแนวโน้มการส่งออกของไทยจะดีขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยเสี่ยงยังคงมีอยู่บ้างจากแนวโน้มการขยายตัวตลาดส่งออกของคู่แข่งสำคัญ โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานสูง ได้แก่ จีน และเวียดนาม

ผลผลิตภาคการเกษตร น่าจะขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง แม้จะมีความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้ง เนื่องจากปรากฏการณ์เอลนีโญอยู่บ้าง แต่ผลกระทบต่อภาคการเกษตรของไทยน่าจะน้อย

เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ เนื่องจากไทยมิได้มีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะ ดังนั้นหากเกิดปรากฏการดังกล่าวจริง ราคาสินค้าเกษตรจะปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลดีต่อเกษตรกรไทย และมีส่วนช่วยสนับสนุนการใช้จ่ายภายในประเทศด้วย ส่วนในภาคบริการ คาดว่าภาคการท่องเที่ยวจะปรับตัวดีขึ้นดี ตามการกลับมาของนักท่องเที่ยวระยะไกล

การใช้จ่าย การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มเร่งตัวขึ้นบ้าง เพราะมีปัจจัยสนับสนุน ได้แก่

1. ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่มีสัญญาณฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องจากที่เคยตกต่ำสุดเมื่อเกิดเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐ

2. กำลังซื้อของประชาชนน่าจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของรายได้เกษตรกรและภาวะการจ้างงานที่มีแนวโน้มดีขึ้น รวมทั้งผลของโครงการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจฐานรากและภาวะเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำ

3. แรงจูงใจให้เกิดการบริโภคสินค้าจากราคาอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำต่อเนื่อง

การลงทุนภาคเอกชน น่าจะปรับตัวดีขึ้นในปี 2545 แต่การฟื้นตัวอาจไม่เต็มที่ในช่วงต้น โดยเฉพาะในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ เนื่องจากยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่มาก ส่วนภาคการก่อสร้างน่าจะขยายตัวได้ดีต่อไป

การส่งออก-นำเข้า สำหรับในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2545 การฟื้นตัวของประเทศคู่ค้าจะเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การส่งออกปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตามหากการฟื้นตัวของการส่งออกนำเข้าโดยการฟื้นตัวของสินค้าในกลุ่มอุปโภคบริโภคหรือเกษตรกรรม การส่งออกของไทยน่าจะแสดงการฟื้นตัวที่ช้ากว่าประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีสัดส่วนสินค้าประเภทนี้ต่อสินค้าส่งออกสูงกว่านำเข้า ส่วนการนำเข้าน่าจะฟื้นตัวในปี 2545 ตามการบริโภค การลงทุน และการส่งออก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2544 : 10-11)

2.2 สรุปภาวะเศรษฐกิจการเงินภาคเหนือ ปี 2544 และแนวโน้ม ปี 2545

เศรษฐกิจภาคเหนือปี 2544 คาดว่าจะขยายตัวประมาณร้อยละ 1-1.5 ชะลอตัวลงจากปีก่อน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ประกอบกับเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาและภาวะสงครามในอัฟกานิสถาน มีผลทำให้ภาคการส่งออก ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 8.6 (ในรูปดอลลาร์ สรอ.) และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมผลิตเพื่อการส่งออกลดลงตามกัน นอกจากนี้ ภาคการท่องเที่ยว แสดงทิศทางที่ชะลอตัวจาก ปีก่อน โดยเฉพาะการลดลงของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพชาวอเมริกันและญี่ปุ่นที่ลดลงมากในช่วง

ไตรมาสที่ 4 หลังเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 อย่างไรก็ตามการก่อวินาศกรรมก่อวินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 อย่างไรก็ตามการก่อวินาศกรรมก่อวินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 อย่างไรก็ตามการก่อวินาศกรรมก่อวินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 อย่างไรก็ตามการก่อวินาศกรรมก่อวินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544

ภาคเกษตร ผลผลิตพืชสำคัญในปี 2544 ลดลงจากปีก่อนเล็กน้อยจากผลผลิตลำไย ลิ้นจี่ หอมหัวใหญ่ หอมแดง และอ้อยโรงงานที่ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 48.2 ร้อยละ 33.1 ร้อยละ 14.8 ร้อยละ 10.1 และร้อยละ 9.5 ตามลำดับ ขณะที่ผลผลิตข้าวนาปรังเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 18.8 ส่งผลให้ผลผลิตพืชสำคัญโดยรวมอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีก่อน อย่างไรก็ตาม ราคาพืชสำคัญโดยรวมสูงขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.7 โดยราคาลำไย หอมแดง และถั่วเขียว เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 81.2 ร้อยละ 35.2 และร้อยละ 22.0 ตามปริมาณผลผลิตที่ลดลง ขณะที่อ้อยโรงงานราคา สูงขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 23.9 ตามราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่สูงขึ้น มันสำปะหลังราคาสูงขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 26.8 ตามความต้องการผลิตอาหารสัตว์ในประเทศที่เพิ่มขึ้น

ภาคอุตสาหกรรม การผลิตภาคอุตสาหกรรมสำคัญลดลงจากปีก่อน โดยอุตสาหกรรม น้ำตาลผลผลิตลดลงจากปีก่อนร้อยละ 11.9 ตามปริมาณผลผลิตอ้อยที่ลดลง ด้านอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ลดลงเช่นกัน โดยพิจารณาจากมูลค่าการส่งออกของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 5.0 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า ส่งผลให้ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือต้องลดกำลังการผลิตและลดชั่วโมงการทำงานลง ขณะที่อุตสาหกรรมสิ่งทอผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.6 เป็น 102,236.9 เมตริกตัน ตามความต้องการภายในประเทศ

ภาคบริการ ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเมื่อเทียบกับปีก่อน จากผลกระทบของเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว ปัญหาความขัดแย้งตามแนวชายแดนไทย-พม่า ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงครึ่งแรกของปี รวมถึงผลกระทบหลังเกิดเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา โดยเครื่องชี้ภาคบริการที่สำคัญคือ ภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจและโรงแรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.2 ชะลอลงจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.6 ส่วนจำนวนผู้โดยสารผ่านท่าอากาศยานลดลงร้อยละ 2.0 ต่างจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6

ภาคเหมืองแร่ หดตัวจากปีก่อนเล็กน้อย โดยผลผลิตถ่านหินลิกไนต์เดือนมกราคม-พฤศจิกายน 2544 เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 8.3 เป็น 17.5 ล้านเมตริกตัน เพื่อใช้ผลิตไฟฟ้าทดแทนน้ำมันเตาที่มีราคาสูงขึ้น ขณะที่ผลผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติลดลงจาก ปี

ก่อนร้อยละ 9.5 ร้อยละ 2.7 ตามลำดับ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านแหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ที่กระจายตัวและยังไม่พบแหล่งน้ำมันดิบที่มีขนาดใหญ่

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน เครื่องชี้สำคัญแสดงทิศทางชะลอตัวเมื่อเทียบกับ ปีก่อน โดยภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.9 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 6.7 ปีก่อน ส่วนหนึ่งเกิดจากการเร่งรัดการจัดเก็บ ขณะที่การจดทะเบียนรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.5 ชะลอลงจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 44.7 ส่วนการจดทะเบียนรถยนต์ลดลงร้อยละ 1.8 ต่างจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.3

การลงทุนภาคเอกชน ยังคงขบเซา แม้ว่าเงินลงทุนในอุตสาหกรรมใหม่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 47.4 เป็น 4,583.4 ล้านบาท แต่ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนขนาดใหญ่จำนวนน้อยราย เช่น เหมืองทองคำที่จังหวัดพิจิตร โรงงานผลิตเบียร์ที่จังหวัดกำแพงเพชร สำหรับการก่อสร้างภาคเอกชนขยายตัวในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยขนาดเล็ก จากปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือ อัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำและมาตรการกระตุ้นธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของรัฐ พื้นที่ก่อสร้างรับอนุญาตในเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.0 เป็น 705,905 ตารางเมตร เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.1 ปีก่อน โดยเพิ่มขึ้นมากทั้งในส่วนของก่อสร้างที่อยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์กรรม

ฐานะการคลัง รัฐบาลขาดดุลเงินสดเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 5.6 เป็น 103,583.4 ล้านบาท โดยรายจ่ายรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 เป็น 114,171.7 ล้านบาท จากรายจ่ายลงทุนที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 7.8 เป็น 40,039.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นมากในหมวดเงินอุดหนุนที่จ่ายให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตามนโยบายการกระจายอำนาจของภาครัฐ โดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 23.0 เป็น 16,684.7 ล้านบาท ขณะที่รายจ่ายประจำเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 เป็น 74,132.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในหมวดงบกลางและหมวดรายจ่ายอื่น โดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 16.1 และร้อยละ 13.8 ตามลำดับ ด้านรายได้ในปี 2544 จัดเก็บได้เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.0 เป็น 10,588.3 ล้านบาท โดยการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4 ร้อยละ 11.9 และร้อยละ 2.2 ตามลำดับ

การค้าต่างประเทศ มูลค่าการส่งออกลดลงร้อยละ 8.6 เหลือ 1,241.0 ล้าน ดอลลาร์ สหรัฐ. ต่างจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.2 โดยการส่งออกสินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์มี มูลค่าลดลงจากปีก่อนร้อยละ 5.0 เหลือ 952.0 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ตามความต้องการของต่างประเทศที่ลดลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญชะลอตัว ส่วนการส่งออกผ่านชายแดน ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 22.9 เหลือ 155.9 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. จากการเข้มงวดการนำเข้าสินค้าจากไทยของพม่า และการปิดด่านชายแดนไทย-พม่าในช่วงครึ่งแรกของปี ทางด้านการนำเข้าลดลงร้อยละ 17.2 เหลือ 969.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ต่างจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.2 ตามการลดลง

ของการนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตเพื่อส่งออก ส่งผลให้ดุลการค้าเกินดุล 145.8 ล้าน ดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงจากปีก่อนที่เกินดุล 186.9 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

ระดับราคา ปี 2544 ปรับตัวสูงขึ้นจากปีก่อนเพียงร้อยละ 1.8 จากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าทั้งในหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และสินค้าหมวดไม่รวมอาหารและเครื่องดื่ม โดยราคาสินค้าในหมวดอาหารสูงขึ้นร้อยละ 1.2 จากราคาผักและผลไม้ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 ตามปริมาณผลผลิตที่ลดลง ส่วนราคาสินค้าในหมวดมิใช่อาหารสูงขึ้นร้อยละ 2.1 จากราคายาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 4.5 เนื่องจากรัฐเพิ่มอัตราจัดเก็บภาษีสรรพสามิต อย่างไรก็ตามภาวะราคาน้ำมันในตลาดโลกเริ่มปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งปีหลัง ทำให้ระดับราคาไม่ปรับตัวสูงขึ้นมากนัก

ภาคการเงิน ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 สถาบันการเงินยังคงมีสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 8.0 เหลือ 162.8 พันล้านบาท เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ระมัดระวังในการให้สินเชื่อ และมีการโอนสินเชื่อไปบริหารที่ ส่วนกลาง รวมทั้งการตัดหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม สินเชื่อบางประเภทขยายตัวมากขึ้น เช่น สินเชื่อเพื่อการก่อสร้าง โดยเฉพาะในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ สำหรับเงินฝากธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 เป็น 277.1 พันล้านบาท ทะลอส่วจากปีก่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 เนื่องจากผู้ฝากเงินหันไปออมเงินวิธีอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ ขนาดใหญ่ 5 แห่งยังคงลดลงต่อเนื่องจากปีก่อน เนื่องจากสภาพคล่องในระบบอยู่ในเกณฑ์สูง โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ 3 เดือนอยู่ที่ระดับ ร้อยละ 1.75 ต่อปี และร้อยละ 2.25 ต่อปี เพิ่มขึ้นเทียบกับร้อยละ 2.50 ต่อปี และร้อยละ 3.00 ต่อปี เมื่อสิ้นปีก่อน สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้แก่ลูกค้าชั้นดี (MLR) อยู่ที่ระดับร้อยละ 7.0-7.50 ต่อปี ลดลงเทียบกับร้อยละ 7.50-8.25 ต่อปี เมื่อปีก่อน

แนวโน้มเศรษฐกิจ ปี 2545 ในปี 2545 คาดว่าเศรษฐกิจภาคเหนือจะมีอัตราการขยายตัวใกล้เคียงกับปี 2544 คือ ประมาณร้อยละ 1-2 โดยมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือ ภาคเกษตร ผลผลิตพืชผลสำคัญคาดว่าจะขยายตัว เนื่องจากภาวะอากาศเอื้ออำนวยและมีปริมาณน้ำในเขื่อนมากเพียงพอต่อการเพาะปลูก โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และ ภาคบริการ มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นเนื่องจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชนที่จริงจังและต่อเนื่อง น่าจะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศขยายตัว รวมทั้งนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจภาครัฐ เช่น

กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารประชาชน การพักชำระหนี้ จะเริ่มเห็นผลชัดเจนขึ้นในปี 2545 ซึ่งจะส่งผลกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายของภาคเอกชนมากขึ้น

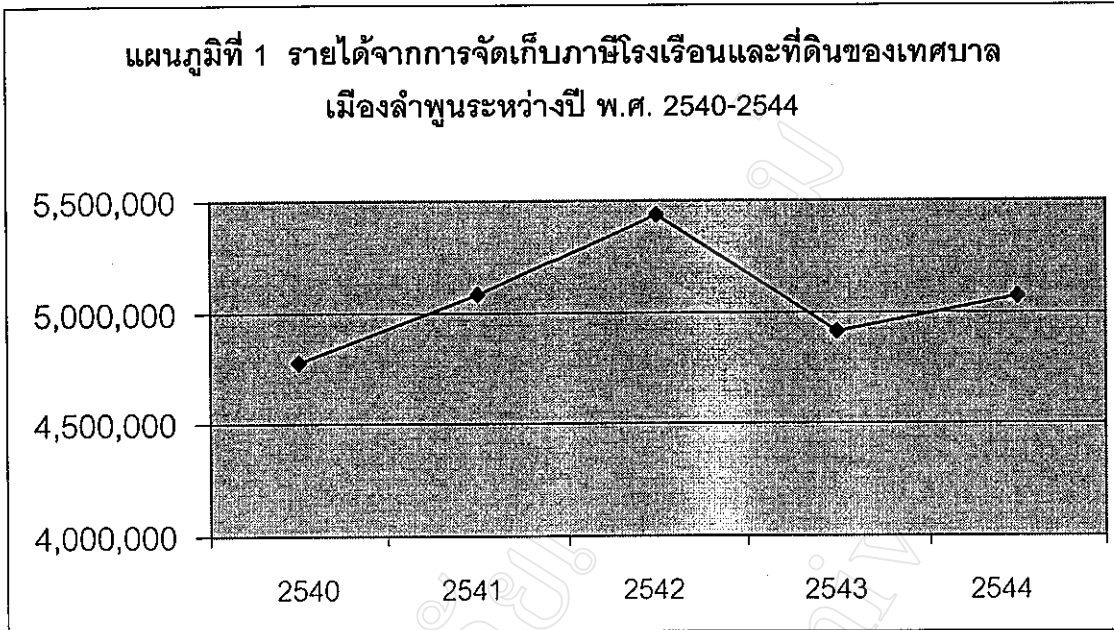
อย่างไรก็ดี ภาวะเศรษฐกิจปี 2545 จะขยายตัวมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนหลายด้านได้แก่ การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าของไทย โดยเฉพาะเศรษฐกิจ สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นซึ่งจะส่งผลถึงภาคการส่งออกและการผลิตของภาคอุตสาหกรรม การใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐในปีงบประมาณ 2545 รวมทั้งมาตรการสนับสนุนธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมาตรการต่างๆ น่าจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในระบบเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้กลไกการปล่อยสินเชื่อระบบสถาบันการเงินน่าจะเริ่มทำงานขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้ดีขึ้นตามนโยบายดอกเบี้ยต่ำ และการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย โดยมีธนาคารพาณิชย์ของรัฐเป็นตัวจักรสำคัญในการขยายสินเชื่อเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2544: 14-15)

2.3 สรุปภาวะเศรษฐกิจการเงินจังหวัดลำพูนปี 2544 และแนวโน้มรายได้ในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน

จากการศึกษาข้อมูลรายได้จากการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูนย้อนหลัง 5 ปี คือระหว่าง ปี พ.ศ. 2540-2544 สามารถแสดงให้เห็นแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นและลดลงรายได้จากภาษีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยใช้กราฟเส้น ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1 - 5 รวมทั้งเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 21

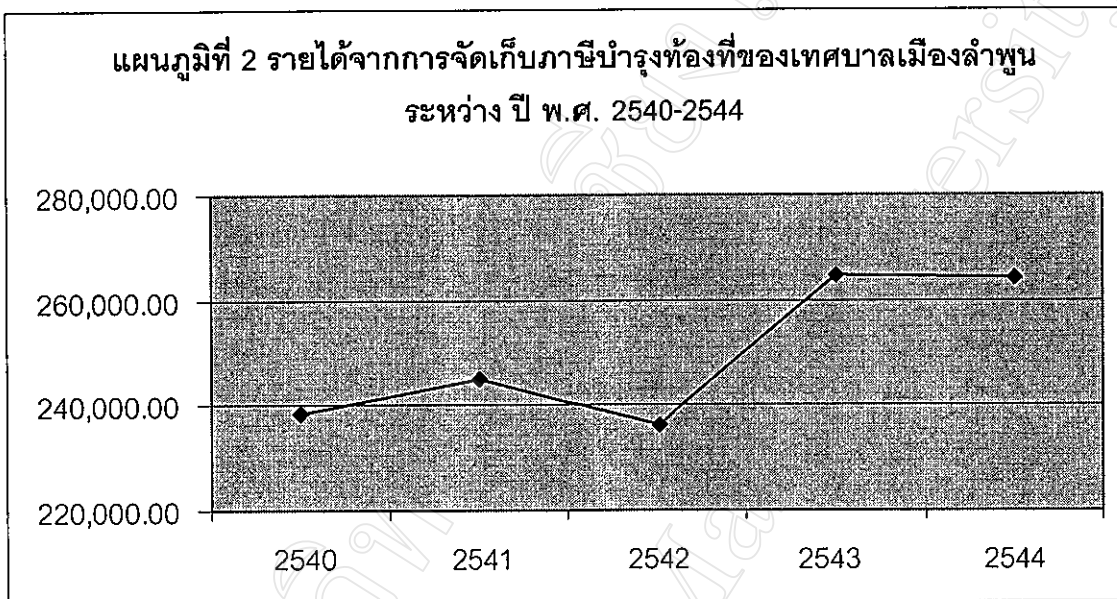
ตารางที่ 21 รายได้จากการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2544

ปีงบประมาณ	ประเภทของภาษี				รวม
	โรงเรือนและที่ดิน	บำรุงท้องที่	ป้าย	อากรฆ่าสัตว์	
พ.ศ. 2540	4,777,589 (80.5)	238,504 (4.0)	704,621 (11.9)	212,578 (3.6)	5,933,292 (100.0)
พ.ศ. 2541	5,082,975 (80.7)	245,020 (3.9)	764,418 (12.1)	209,376 (3.3)	6,301,790 (100.0)
พ.ศ. 2542	5,435,509 (82.6)	236,307 (3.6)	718,579 (10.9)	190,800 (2.9)	6,581,196 (100.0)
พ.ศ. 2543	4,908,927 (81.0)	264,784 (4.4)	699,462 (11.5)	185,900 (3.1)	6,059,074 (100.0)
พ.ศ. 2544	5,072,273 (82.0)	264,075 (4.3)	655,377 (10.6)	179,022 (2.9)	6,170,718 (100.0)

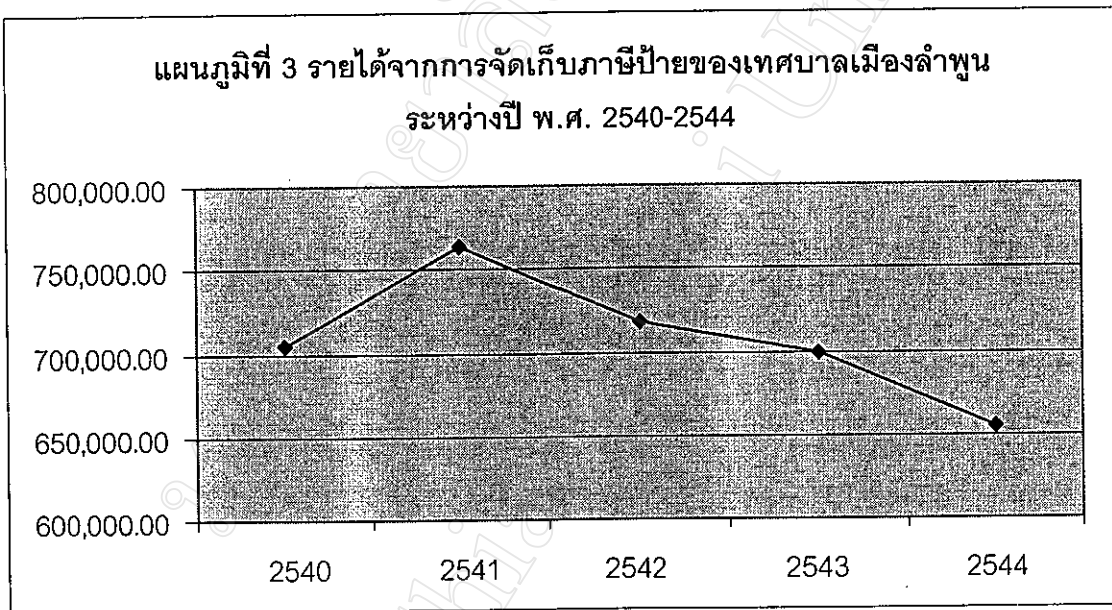
จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นรายได้ของภาษีที่เทศบาลจัดเก็บเองคือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นภาษีที่จัดเก็บจากสิ่งปลูกสร้างหรือโรงเรือนที่เจ้าของมิได้อยู่อาศัยเอง เช่น ให้เช่าอาศัย หรือใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจการค้าและในปีที่ผ่านมาได้มีการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น โดยสิ่งที่ใช้เป็นฐานในการเสียภาษี คือ “ค่ารายปีหรือค่าเช่ารายปี” ที่ประเมินขึ้น และอัตราที่เรียกเก็บคือ ร้อยละ 12.5 สำหรับทรัพย์สินที่จะได้รับการยกเว้น คือ พระราชวังอันเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดิน โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐที่ใช้ในกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะซึ่งกระทำการที่ไม่ใช่เพื่อการหาผลกำไรส่วนบุคคล ใช้ในการรักษาพยาบาลและในการศึกษาเท่านั้น เป็นต้น การเก็บภาษีแบบนี้จะมีส่วนสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจอย่างมาก กล่าวคือ ถ้ามีเศรษฐกิจดีการใช้ประโยชน์จากที่ดินก็มีมากขึ้น หรือว่าการใช้ประโยชน์จากที่ดินมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจเติบโตขึ้น จากแผนภูมิภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นภาษีที่จัดเก็บได้มากที่สุด ในช่วงปี 2541 ถึงปี 2542 แนวโน้มในการจัดเก็บสูงขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็ก และเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ประกอบกับธุรกิจการค้าต่าง ๆ ก็ไม่ใหญ่โตมากนัก จึงไม่ส่งผลกระทบต่อภาระภาษีของประชาชน ในปี 2543 จะพบว่ารายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินลดลงเล็กน้อย และมาเพิ่มขึ้นในปี 2544 ซึ่งเป็นผลมาจากราคาผลผลิตทางการเกษตร เช่น ลำไยมีราคาสูงขึ้น จึงทำให้ประชาชนมีอำนาจในการจับจ่ายทำให้เศรษฐกิจในภาพรวมของจังหวัดไม่ซบเซา และดังที่กล่าวว่าจังหวัดลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมทำให้ผู้ที่เข้ามาทำงานในนิคมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ที่มาจาก

ต่างจังหวัด หรือต่างอำเภอก็มักจะเข้ามาเช่าที่พักอาศัยอยู่ในตัวเมืองมีเงินมีทองจากการทำงานก็จะนำมาใช้สอย ผู้ประกอบการจึงมีรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกสาเหตุหนึ่งก็คือในช่วงเวลาดังกล่าวเทศบาลได้มีโครงการจัดทำแผนที่ภาษี ทำให้เทศบาลมีข้อมูลที่แน่นอนในการจัดเก็บภาษี ทำให้คาดการณ์ได้ว่า แนวโน้มการจัดเก็บภาษีโรงเรียนและที่ดินของเทศบาลเมืองลำพูน น่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

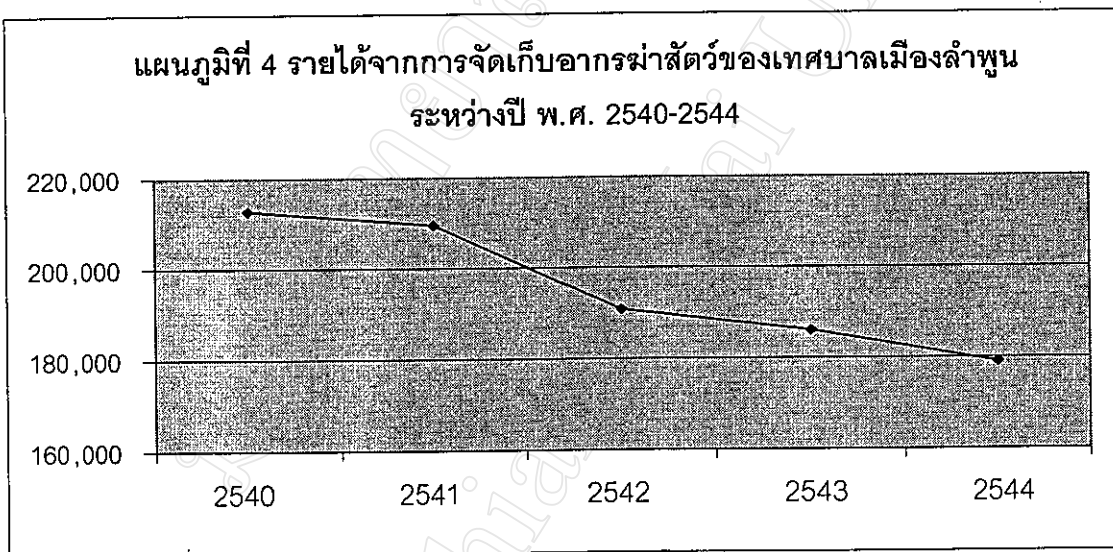
แผนภูมิที่ 2 แสดงให้เห็นรายได้จากภาษีที่เทศบาลจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าที่ดิน ซึ่งผู้เป็นเจ้าของที่ดินเป็นผู้เสียภาษีให้แก่ท้องถิ่น โดยจะมีการประเมินมูลค่าที่ดินแต่ละแห่งว่าควรจะมีราคาเท่าใด เพื่อใช้เป็นฐานในการเสียภาษีที่เรียกว่า "ราคาปานกลางที่ดิน" และอัตราภาษีจะมีอยู่ 34 อัตรา ตามระดับมูลค่าราคาปานกลางของที่ดินนั้น สำหรับที่ดินที่จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ คือ ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของรัฐที่มีได้ ใช้ในการแสวงหาผลประโยชน์ การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเทศบาลเมืองลำพูนถือว่าจัดเก็บได้น้อย และใกล้เคียงกันมาก โดยในปี 2541 สามารถจัดเก็บได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ในปี 2542 จะลดลง และมาเพิ่มอีกครั้งในปี 2543 และปี 2544 เนื่องจากในเขตเทศบาลเมืองลำพูนมีพื้นที่เพียง 6 ตารางกิโลเมตรเท่านั้น อีกทั้งข้อบกพร่องที่เกิดจากการนำราคาปานกลางของที่ดินที่ได้ประเมินไว้ระหว่างปี พ.ศ. 2521 - 2524 มาใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีที่ไม่สะท้อนราคาที่ดินที่เหมาะสมตามระยะเวลาอีกทั้งยังมีอัตราภาษีที่ต่ำ หรือแม้กระทั่งข้อยกเว้น หรือขอลดหย่อนต่าง ๆ สำหรับที่ดินบางประเภท ล้วนส่งผลให้รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่จึงมีอัตราค่อนข้างเพิ่มขึ้น

หรือลดลงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งเกิดจากเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน เนื่องจากเศรษฐกิจในภาพรวมของจังหวัด และของประเทศเริ่มดีขึ้น รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท โครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล ประชาชนสามารถนำเงินที่กู้ยืมจากโครงการดังกล่าวไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตของตนเอง ใช้ประกอบกิจการส่วนตัว หรือใช้ขยายกิจการที่มีอยู่เดิมให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้นทำให้มีรายได้เข้ามาพอที่จะนำมาเสียภาษีให้กับเทศบาลได้ และอีกสาเหตุหนึ่งคือในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเทศบาลได้มีการจัดทำโครงการแผนที่ภาษี เทศบาลมีข้อมูลในการจัดเก็บภาษีทำให้การจัดเก็บภาษีเริ่มแน่นอนขึ้น เมื่อมองในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าแนวโน้มในอนาคตการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของเทศบาลเมืองลำพูนน่าจะเพิ่มมากขึ้น

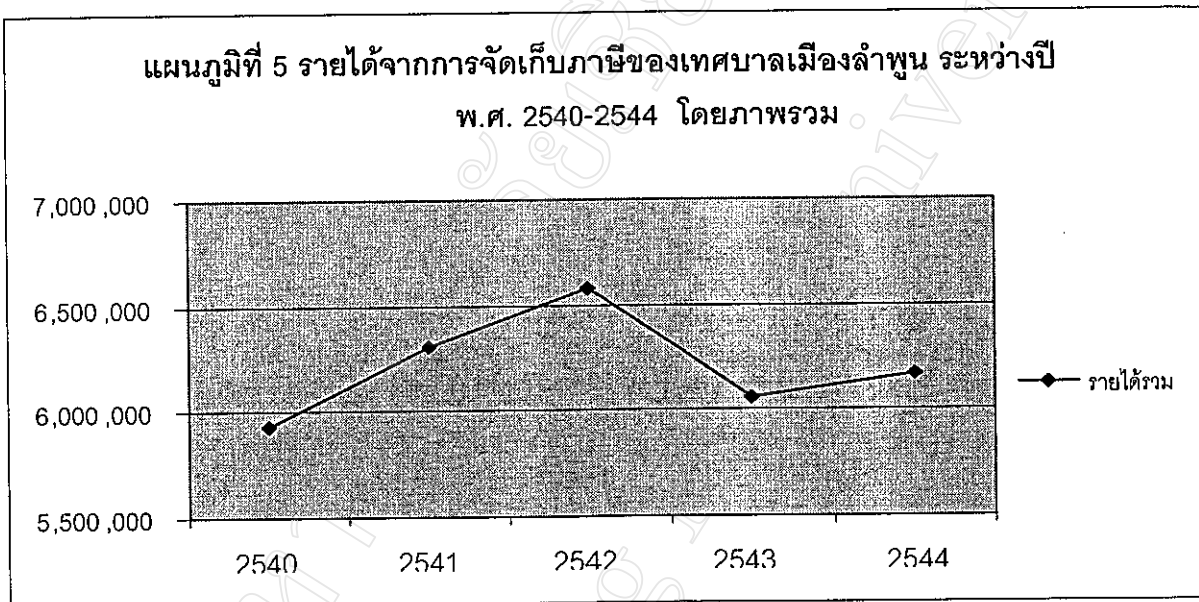
แผนภูมิที่ 3 แสดงให้เป็นรายได้จากภาษีที่ทางเทศบาลจัดเก็บเองได้แก่ภาษีป้าย เป็นภาษีที่จัดเก็บจาก "ป้าย" ที่แสดง ชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ประกอบการค้า หรือการแสวงหารายได้ในลักษณะอื่น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย คือ เจ้าของป้าย จำนวนเงินที่เสียขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ป้ายและภาษาที่ใช้ แต่อัตราภาษีขั้นต่ำที่จะต้องเสีย คือ 200 บาท ส่วนป้ายที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีได้แก่ ป้ายของส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ป้ายของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ป้ายของโรงเรียนเอกชนตามกฎหมาย

ว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ป้ายที่แสดงไว้ ณ โรงมหรสพ และบริเวณของโรงมหรสพ เพื่อโฆษณา มหรสพ ป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้า หรือสิ่งที่มีหุ้มสินค้า ป้ายที่แสดงไว้ที่คน หรือสัตว์ เป็นต้น การจ้ด เก็บภาษีป้ายของเทศบาลเมืองลำพูนในปี พ.ศ. 2541 เพิ่มขึ้นเล็กน้อย และมาลดลงเรื่อย ๆ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2544 สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากโครงสร้างการจัดเก็บภาษีป้ายที่ใช้อยู่มีความ ล้าหลัง ไม่สะท้อนสถานการณ์ในปัจจุบัน เรื่องของการกำหนดอัตราภาษี วิธีการชำระภาษี การยก เว้นภาษี ปัญหาการหลบหลีกภาษี และปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษี เช่น เมื่อถึงเวลาจะเสียภาษีเจ้า ของป้ายมักจะเก็บป้ายที่สามารถเก็บได้ไว้ บางครั้งมักจะบอกว่าเป็นป้ายที่เพิ่งนำมาแสดง ทำให้ ยังไม่อาจเก็บภาษีได้ในปีแรกนั้น หรือการหาวัสดุมาปิดทับป้ายไว้เมื่อเจ้าหน้าที่มาตรวจสอบก็บอก ว่าป้ายดังกล่าวเล็กเกินไปแล้ว นอกจากนี้บางรายใช้วิธีต่อรองกับเจ้าหน้าที่เพื่อขอลดราคาของภาษี ป้ายโดยกล่าวอ้างถึงปัญหาและเหตุผลต่าง ๆ นานา เมื่อมองในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าการจัด เก็บภาษีป้ายในอนาคตของเทศบาลเมืองลำพูนมีแนวโน้มจะลดลง

แผนภูมิที่ 4 แสดงให้เห็นรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองอีกประเภทหนึ่ง คือ รายได้จากอากร ฆ่าสัตว์ เป็นอากรที่จัดเก็บจาก " สัตว์ที่นำมาฆ่าเพื่อนำเนื้อไปบริโภค" ไม่ว่าจะฆ่าในโรงฆ่าสัตว์ที่ รัฐเป็นผู้ดำเนินการ หรือเอกชนเป็นเจ้าของกิจการ ผู้มีหน้าที่เสียอากร คือ ผู้ขออนุญาตฆ่าสัตว์ โดย มีอัตราการจัดเก็บเป็นรายตัว และอัตราแตกต่างกันแล้วแต่ประเภท เช่น กระบือ โค สุกร มีการ เก็บอากรฆ่าสัตว์ตัวละ 15, 12 และ 10 ตามลำดับ การจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ของเทศบาลเมือง ลำพูน จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี 2541 จนถึง พ.ศ. 2544 มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจกมี การนำสุกร และเนื้อสัตว์ชำแหละมาจากท้องที่อื่น เช่น ต่างจังหวัด หรือนอกเขตเทศบาล กอปรกับ

อาจมีการฆ่าสัตว์ตามแหล่งต่าง ๆ ที่ไม่ได้รับอนุญาตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการลักลอบฆ่าสัตว์ตามบ้านเรือน หรือการฆ่าสัตว์ประเภทเล็ก ๆ เช่น เป็ด ไก่ ตลอดจนในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีข่าวในเรื่องของการใช้สารเคมีในการกระตุ้นการสร้างเนื้อแดงในสุกร ซึ่งเป็นสารทำให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ จึงอาจเป็นสาเหตุให้การบริโภคเนื้อสัตว์ลดลง นอกจากนี้ประชาชนมีการตื่นตัวในการบริโภคอาหารประเภทพืชผักมากขึ้น เป็นผลให้มีการขออนุญาตฆ่าสัตว์ในเขตเทศบาลเมืองลำพูนน้อยลง สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้การควบคุมเพื่อให้มีการเสียภาษีเป็นไปได้ยาก ดังนั้นเมื่อมองในภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าแนวโน้มในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูนมีแนวโน้มลดลง

จากข้อมูลรายได้จากการจัดเก็บภาษีระหว่างปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ.2544 ประกอบกับความคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด เหตุผล ความพยายาม หรือข้อจำกัดในการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทของเทศบาลตลอดจนนโยบายของรัฐบาลในการเร่งดำเนินการจัดเก็บภาษี เพื่อให้เทศบาลมีงบประมาณในการบริหารงาน โดยมีรางวัลซึ่งเป็นงบประมาณส่วนหนึ่งที่จะจัดสรรให้ตามความพยายาม หากเทศบาลใดสามารถจัดเก็บภาษีได้ตามเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด และโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่รัฐบาลชุดปัจจุบันดำเนินการอยู่ สามารถคาดการณ์ได้ว่าแนวโน้มการจัดเก็บภาษีของเทศบาลน่าจะเพิ่มมากขึ้น โดยในส่วนของภาษีบำรุงท้องที่น่าจะเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ภาษีโรงเรือนและที่ดินยังคงขึ้นลงในช่วงแคบ ๆ ส่วนภาษีป้ายและภาษีฆ่าสัตว์มีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตามประมาณการรายได้จากการจัดเก็บภาษีของเทศบาลยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมาย ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของ

เทศบาลเอง ประสิทธิภาพของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บ การบริหารจัดการด้านภาษี การกำหนดนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น การให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องถึงข้อดีของการเสียภาษี รวมทั้งการให้บริการที่มีความสะดวก รวดเร็ว และการบริการที่ทำให้ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีสู้สึกประทับใจได้มากน้อยเพียงใดด้วย

โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 32 พบว่าประสิทธิภาพของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.7 โดยเฉพาะในด้านการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งเมื่อพิจารณาควบคู่กับผลการศึกษาปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่าระดับการประชาสัมพันธ์ไม่มีผลต่อการชำระภาษีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างก็มีความคิดเห็นว่าบุคลากรของเทศบาลมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นในประเด็นการเตรียมการทั้งในเรื่องความสะดวกสถานที่และเอกสาร เช่น ใบเสร็จรับเงิน แบบพิมพ์ต่างๆ ไว้เพื่อบริการให้ประชาชน ซึ่งงานบริการและการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นแรงจูงใจและเอื้ออำนวยให้ประชาชนมาชำระภาษีให้แก่เทศบาล ดังหลักของการประหยัด (Low Compliance and Collection Costs) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดเก็บภาษีอากรที่ดี คือ การจัดเก็บโดยรัฐเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด และประชาชนมีภาระข้อยุ่งยากต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเสียภาษีน้อยที่สุดเช่นกัน

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บจำนวนทั้งสิ้น 26 ตัวอย่าง สามารถสรุปประเด็นปัญหาเป็น 3 ส่วน ดังรายละเอียดนี้

1. ปัญหาก่อนการจัดเก็บภาษี

- ประชาชนขาดความเข้าใจเรื่องภาษี ประชาชนบางกลุ่มหรือบางคนยังไม่เข้าใจว่าภาษีคืออะไร ทำไมต้องเสียภาษี และเมื่อเสียภาษีแล้วจะได้ประโยชน์อะไรบ้างทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่ตระหนักถึงความสำคัญหรือหน้าที่ของตนเองที่จะต้องเสียภาษี
- เทศบาลยังมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับภาษีให้กับประชาชนได้น้อย ไม่ทั่วถึงและไม่ต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนบางกลุ่มหรือบางคนไม่ทราบเรื่องเกี่ยวกับภาษี ระยะเวลา

ในการชำระภาษีแต่ละประเภท ตลอดจนการประชาสัมพันธ์โน้มน้าวใจให้ประชาชนได้เห็นข้อดีของการเสียภาษี

- บุคลากรที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษียังมีน้อยเกินไปทำให้การจัดเก็บภาษีอาจจะไม่ทั่วถึง และครอบคลุมเนื่องจากเทศบาลมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรซึ่งในการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลในด้านการบริหารงานบุคคลมีระเบียบกำหนดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่ให้เกิน 40 % ของรายได้ทั้งหมดหรือบางครั้งผู้บริหารคิดว่ารายได้จากภาษีที่จัดเก็บเองมีจำนวนน้อยเกินไปอาจมีรายได้จากด้านอื่นซึ่งมีปริมาณมากกว่าและค่อนข้างแน่นอนกว่าจึงไม่ให้ความสำคัญกับบุคลากรด้านการจัดเก็บรายได้ทำให้บุคลากรในการจัดเก็บรายได้มีน้อย
- ประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการเสียภาษีเนื่องจากคิดว่าตนเองไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนโดยตรง และผลประโยชน์ที่ได้รับก็ไม่ได้เกิดกับตัวเองคนเดียวแต่จะเกิดในภาพรวมทำให้คิดว่าบางคนที่ไม่ได้เสียภาษีก็สามารถได้รับประโยชน์ตรงนี้ได้จึงทำให้ไม่เป็แรงจูงใจในการเสียภาษี
- เทศบาลยังขาดข้อมูลในการจัดเก็บภาษีที่เป็นปัจจุบัน เช่น การจัดทำแผนที่ภาษี เนื่องจากข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น การซื้อขายที่ดิน การใช้ประโยชน์จากที่ดิน ข้อมูลการเช่าบ้าน การเปิดกิจการใหม่ ๆ บางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่ได้ออกไปสำรวจเพิ่มเติมแต่ใช้ข้อมูลเก่าในการจัดเก็บภาษีซึ่งทำให้การจัดเก็บภาษีของเทศบาลยังไม่ตรงกับความเป็นจริง
- เจ้าของทรัพย์สินไม่มายื่นแบบเพื่อเสียภาษีด้วยตนเอง มักให้บุคคลอื่นมายื่นแบบแทนส่วนใหญ่ก็จะเป็นลูกจ้างซึ่งไม่รู้ข้อมูลที่ชัดเจนทำให้เทศบาลขาดข้อมูลที่แท้จริง การจัดเก็บภาษีจึงยังไม่ตรงตามความจริง

2. ปัญหาระหว่างการจัดเก็บภาษี

- เจ้าของทรัพย์สินแจ้งรายการเสียภาษีไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยจะแจ้งต่ำกว่าที่เป็นจริง เช่น บ้านที่เปิดให้บุคคลอื่นเช่าจะแจ้งอัตราเช่าต่อเดือนต่ำทำให้การคำนวณภาษีที่จะต้องเสียภาษีให้เทศบาลลดต่ำลง หรือ การแจ้งรายได้ซึ่งเกิดจากกิจการการค้าทำให้การคำนวณภาษีที่จะต้องเสียให้เทศบาลน้อยลงไปด้วยซึ่งปัญหานี้มักพบอยู่เป็นประจำ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะทราบข้อเท็จจริงได้ บางครั้งเจ้าของทรัพย์สินจะรู้กับผู้เช่าทำให้เทศบาลขาดรายได้จากส่วนนี้ไป

- เจ้าของทรัพย์สินไม่เตรียมเอกสารในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี ทำให้เทศบาลไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริง เช่น เจ้าของทรัพย์สินมีบ้านพักที่เปิดให้เช่า จำนวน 5 หลัง แต่จะมาแจ้งเพื่อเสียภาษีเพียง 3 หลัง ซึ่งบางครั้งถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ได้ออกไปตรวจสอบก็จะทำให้เทศบาลขาดรายได้ในส่วนนี้ไป
- เจ้าหน้าที่ยังขาดความกระตือรือร้น ขาดความเอาใจใส่ในการจัดเก็บภาษี โดยมักจะทำงานในเชิงรับ คือนั่งอยู่ภายในสำนักงาน ขาดการทำงานในเชิงรุกไม่ค่อยออกไปสำรวจด้วยตนเองมักจะฟังข้อมูลจากผู้ที่มาเสียภาษีให้ได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และโดยทั่วไปแล้วพบว่าเจ้าหน้าที่มักไม่ออกไปทะเลาะ หรือมีเรื่องมีราวกับชาวบ้านที่จะต้องเสียภาษี จึงทำให้การจัดเก็บภาษีของเทศบาลยังจัดเก็บได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย
- ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ยังหวังรายได้หรืองบประมาณประเภทอื่น ซึ่งมีจำนวนมากกว่าภาษีที่ทางเทศบาลจัดเก็บ และเป็นรายได้ที่แน่นอนไม่ต้องเสียเวลาในการจัดเก็บ เช่น รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาลกลาง เงินส่วนแบ่งจากภาษีอากรประเภทอื่น ๆ ซึ่งเป็นรายได้ที่มีปริมาณมาก และเป็นรายได้ที่แน่นอน
- เจ้าของทรัพย์สินมายื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเกินกำหนดระยะเวลาทำให้การจัดเก็บภาษีของเทศบาลในปีนั้น ๆ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้รายได้ในปีนั้น ๆ ของเทศบาลขาดหายไป
- เจ้าของทรัพย์สินบางรายไม่มาเสียภาษีหลังการได้รับแจ้งให้มาเสียภาษี ทำให้เทศบาลมีรายได้จากภาษีที่จัดเก็บเองลดลง

3. ปัญหาหลังการเสียภาษี

- บทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่มาชำระภาษี หรือชำระภาษีช้ากว่ากำหนด ยังไม่รุนแรงและเด็ดขาด ส่วนใหญ่ที่ใช้ในปัจจุบัน คือการปรับเท่านั้นซึ่งก็เป็นค่าปรับที่น้อยมาก ส่วนโทษอื่น ๆ เช่น จำคุกมักไม่ค่อยมีเทศบาลดำเนินการ เนื่องจากอาจเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และบางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อฐานเสียงของผู้บริหารอีกด้วย
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีบางฉบับยังล้าหลัง และไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่มักจะใช้เกณฑ์ของปีเก่า ๆ มาใช้ในการคำนวณจำนวนภาษีที่จะจัดเก็บจึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน บางครั้งราคาที่ดินในปัจจุบันอาจมีราคาสูงขึ้นกว่าราคาที่ใช้คำนวณในการจัดเก็บทำให้ภาษีที่เทศบาลจะได้รับลดลง หรือบางครั้งอาจมีการหลบเลี่ยง โดยใช้ช่องว่างหรือช่องโหว่ของกฎหมาย เช่น ที่ดินว่างเปล่าจะต้องเสียภาษีมากกว่าที่ดินที่ใช้ประโยชน์ เจ้าของที่ดินอาจใช้วิธีปลูกต้นไม้

ไม้สักต้นสองต้น แล้วแจ้งว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ไม่ใช่ที่ดินว่างเปล่า ซึ่งทำให้เสียภาษีในอัตราที่น้อยกว่า

- ปัจจุบันระเบียบ กฎหมาย ให้อำนาจกับผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจในการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ที่ไม่ชำระภาษี เพื่อนำเงินมาชำระภาษี แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มี การปฏิบัติ เนื่องจากอาจเป็นเรื่องที่ยุ้งยากสลับซับซ้อน และในความเป็นจริงเป็นวิธีการปฏิบัติที่ทำได้ยาก เนื่องจากประชาชนยังไม่เข้าใจกฎหมายคงจะไม่ยอมให้บุคคลภายนอกมาเอาทรัพย์สินของตัวเองไปขายได้ง่าย ๆ และโดยทั่วไปแล้วผู้บริหารท้องถิ่นก็มาจากประชาชนซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ๆ อาจมีผลกระทบกับตัวเองได้จึงยังไม่มีผู้ที่จะปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อการชำระภาษีของประชาชน

การทดสอบความแตกต่างของตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ และความรู้เกี่ยวกับภาษี กับ การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ตารางไขว้ (Crosstabulation) และค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Test) ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 22 -32

ตารางที่ 22 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
ชาย	138 (38.66)	13 (3.64)	151(42.29)
หญิง	195 (54.62)	11 (3.08)	206 (57.71)
รวม	333 (93.27)	24 (6.73)	357 (100)

Chi-Square = 1.485

D.F = 1

Significance = 0.157

จากตารางที่ 22 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามเพศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สามารถสรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 23 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
20-30 ปี	63 (17.65)	9 (2.52)	72 (20.17)
31-40 ปี	85 (23.81)	4 (1.12)	89 (24.93)
41-50 ปี	103 (28.85)	5 (1.40)	108 (30.26)
51-60 ปี	38 (10.64)	6 (1.68)	44 (12.32)
มากกว่า 61 ปี	44 (12.32)	-	44 (12.32)
รวม	333 (93.27)	24 (6.73)	357 (100)

Chi-Square = 11.817

D.F = 4

Significance = 0.019

จากตารางที่ 23 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามอายุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยพบว่าประชากรตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาล มากที่สุด คือ จำนวน 103 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 28.85 รองลงมา คือช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 23.81 ช่วงอายุ 20-30 ปี ร้อยละ 17.65 ช่วงอายุมากกว่า 61 ปี ร้อยละ 12.32 และ ช่วงอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 10.64 ตามลำดับ สามารถสรุปได้ว่าปฏิเณรสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 24 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
ประถมศึกษา	85 (23.81)	5 (1.40)	90 (25.21)
มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	91 (25.49)	4 (1.12)	95 (26.61)
อนุปริญญา หรือ ปวส.	64 (17.93)	5 (1.40)	69 (19.33)
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	73 (20.45)	9 (2.52)	82 (22.97)
สูงกว่าปริญญาตรี	15 (4.20)	-	15 (4.20)
อื่นๆ เช่น ไม่ได้เรียนหนังสือ	5 (1.40)	1 (0.28)	6 (1.68)
รวม	333 (93.27)	24 (6.73)	357 (100)

Chi-Square = 5.574

D.F = 5

Significance = 0.350

จากตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 25 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
สมรส	194 (54.64)	7 (1.97)	201 (56.62)
โสด	83 (23.38)	14 (3.94)	97 (27.32)
หย่า	15 (1.41)	1 (0.28)	16 (4.51)
หม้าย	22 (6.20)	2 (0.56)	24 (6.76)
แยกกันอยู่	17 (4.79)	-	17 (4.79)
รวม	331 (93.24)	24 (6.76)	355 (100.)

Chi-Square = 13.818 D.F = 4 Significance = 0.008

จากตารางที่ 25 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามสถานภาพการสมรส ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพการสมรสที่ต่างกันมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยพบว่าประชากรตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาล มากที่สุดคือ จำนวน 194 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 54.64 รองลงมา คือ สถานภาพโสด ร้อยละ 23.38 สถานภาพหม้าย ร้อยละ 6.20 สถานภาพแยกกันอยู่ ร้อยละ 4.79 และน้อยที่สุดคือ สถานภาพหย่า คิดเป็นร้อยละ 1.41 ตามลำดับ สามารถสรุปได้ว่าปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 26 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	19 (5.32)	5 (1.40)	24 (6.72)
ค้าขาย	123 (34.45)	5 (1.40)	128 (35.85)
รับจ้าง	68 (19.05)	3 (0.84)	71 (19.89)
เกษตรกร	8 (2.24)	2 (0.56)	10 (2.80)
ประกอบอาชีพส่วนตัว	86 (24.09)	3 (0.84)	89 (24.92)
อื่นๆ เช่น นักศึกษา ว่างาน	29 (8.12)	6 (1.68)	35 (9.80)
รวม	333 (93.27)	24 (6.73)	357 (100.0)

Chi-Square = 20.412

D.F = 5

Significance = 0.001

จากตารางที่ 26 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามอาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพที่แตกต่างมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพค้าขาย มีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลมากที่สุด คือ จำนวน 123 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 34.45 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 24.09 รับจ้าง ร้อยละ 19.05 อื่นๆ ร้อยละ 8.12 รับราชการ 5.32 และน้อยที่สุด คือเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 2.24 ตามลำดับ สามารถสรุปได้ว่าปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกลุ่มอาชีพรับราชการและเกษตรกรนั้นมีจำนวนตัวอย่างน้อย ทำให้ค่าสถิติที่วิเคราะห์ได้น้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น เมื่อพิจารณาภายในกลุ่มอาชีพรับราชการและเกษตรกร จะเห็นว่า กลุ่มรับราชการ มีจำนวนตัวอย่าง 24 คน มีผู้ไปชำระภาษีเป็นจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 79.2 และกลุ่มอาชีพเกษตรกร จำนวนตัวอย่าง 10 คน มีผู้ไปชำระภาษี 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 ซึ่งนับว่าภายในกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีผู้ไปชำระภาษีเป็นสัดส่วนที่สูง

ตารางที่ 27 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	120 (33.90)	9 (5.65)	129 (36.44)
5,001-10,000 บาท	124 (35.03)	12 (3.39)	136 (38.42)
10,001-15,000 บาท	57 (16.10)	2 (0.56)	59 (16.67)
15,001-20,000 บาท	9 (2.54)	1 (0.28)	10 (2.82)
มากกว่า 20,001 บาท	20 (5.65)	-	20 (5.65)
รวม	330 (93.22)	24 (6.78)	354

Chi-Square = 3.598

D.F = 4

Significance = 0.463

จากตารางที่ 27 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สามารถสรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 28 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
การรับรู้ระดับน้อย	47 (13.43)	4 (1.14)	21(6.00)
การรับรู้ระดับปานกลาง	206 (58.86)	19 (5.43)	225 (64.29)
การรับรู้ระดับมาก	73 (20.86)	1 (0.29)	74 (21.14)
รวม	326 (93.14)	24 (6.86)	350 (100)

Chi-Square = 4.477

D.F = 2

Significance = 0.107

จากตารางที่ 28 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีการรับรู้ข้อ

มูลข่าวสารที่แตกต่างมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สามารถสรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 29 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับการประชาสัมพันธ์

ระดับการประชาสัมพันธ์	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
การประชาสัมพันธ์ระดับน้อย	47 (13.17)	1 (0.28)	48 (13.45)
การประชาสัมพันธ์ระดับปานกลาง	264 (73.95)	23 (6.44)	287 (80.39)
การประชาสัมพันธ์ระดับมาก	22 (6.16)	-	22 (6.16)
รวม	333 (93.27)	24 (6.73)	357 (100.0)

Chi-Square = 3.996 D.F = 2 Significance = 0.136

จากตารางที่ 29 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามระดับการประชาสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีการได้รับการประชาสัมพันธ์ที่แตกต่างมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สามารถสรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 30 การไปชำระภาษีของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับภาษี

ระดับความรู้เกี่ยวกับภาษี	การไปชำระภาษี		รวม
	ไป	ไม่ไป	
ความรู้ระดับน้อย	89 (24.94)	15 (4.20)	104 (29.13)
ความรู้ระดับปานกลาง	138 (38.66)	7 (1.96)	145 (40.62)
ความรู้ระดับมาก	106 (29.70)	2 (0.56)	108 (30.25)
รวม	333 (93.27)	24 (6.73)	357 (100)

Chi-Square = 14.751 D.F = 2 Significance = 0.01

จากตารางที่ 30 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการไปชำระภาษี จำแนกตามระดับความรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีระดับความรู้ที่แตก

ต่างมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยพบว่า ประชากรที่มีความรู้ระดับปานกลางมีการไปชำระภาษีให้แก่เทศบาลมากที่สุด คือ จำนวน 138 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 38.66 รองลงมาคือ ระดับความรู้มาก ร้อยละ 24.94 และ ระดับความรู้น้อย ร้อยละ 24.94 ตามลำดับ สามารถสรุปได้ว่าปฏิเสณสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการเสียภาษีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์

4.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ประสิทธิภาพของบุคลากรมีผลต่อการจัดเก็บภาษีของเทศบาล

ข้อมูลประสิทธิภาพของบุคลากรของเทศบาลในการจัดเก็บภาษีเป็นการวัดความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาลที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี จำนวนทั้งสิ้น 26 ตัวอย่าง โดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ สถานที่ ระเบียบกฎหมาย ตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในหน้าที่ การอบรม และการประชาสัมพันธ์ โดยเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา คือ ปี 2543 แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ ผู้ศึกษาใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

19-37 คะแนน คือ	มีประสิทธิภาพระดับน้อย
38-57 คะแนน คือ	มีประสิทธิภาพระดับปานกลาง
58-76 คะแนน คือ	มีประสิทธิภาพระดับมาก

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของประสิทธิภาพของบุคลากรในการจัดเก็บภาษี เป็นรายชื่อ

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			
	ไม่มี	น้อยลง	เท่าเดิม	มากขึ้น
1. การเตรียมการเพื่อให้บริการรับชำระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	-	-	6 (23.1)	20 (76.9)
2. มีการเตรียมการเรื่องสถานที่เพื่อให้บริการรับชำระภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	-	-	14 (53.8)	12 (46.2)
3. ท่านคิดว่าสถานที่รับชำระภาษีมีความสะดวก เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	2 (7.7)	-	8 (30.8)	16 (61.5)
4. มีการเตรียมการเรื่องของเอกสาร เช่น ใบเสร็จรับเงิน แบบพิมพ์ต่างๆ ไว้เพื่อบริการผู้เสียภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	-	-	5 (19.2)	21 (80.8)
5. ท่านได้ศึกษาระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อาคารพาณิชย์ ก่อนการจัดเก็บ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	-	-	13 (50.0)	13 (50.0)
6. ตำแหน่งหน้าที่ของท่านเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษี	12 (46.2)	2 (7.7)	3 (11.5)	9 (34.6)
7. ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของท่านตามสายงาน	2 (11.5)	20 (76.9)	2 (7.7)	1 (3.8)
8. ระดับความรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีของท่าน	1 (3.8)	3 (12.0)	15 (60.6)	6 (24.6)
9. ท่านคิดว่างานการจัดเก็บภาษีจะต้องมีความรับผิดชอบ	-	-	22 (84.6)	4 (15.4)
10. การเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการจัดเก็บภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	8 (30.8)	10 (38.5)	7 (26.9)	1 (3.8)

ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น			
	ไม่มี	น้อยลง	เท่าเดิม	มากขึ้น
11. เทศบาลจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องการจัดเก็บภาษีก่อนที่จะดำเนินการเก็บภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	12 (46.2)	9 (4.6)	4 (15.4)	1 (3.8)
12. ท่านคิดว่าการฝึกอบรมเรื่องการจัดเก็บภาษีมีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหนในการปฏิบัติงาน	-	-	6 (23.1)	20 (76.9)
13. การออกไปประชุม อบรม ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	3 (11.5)	-	13 (50.0)	7 (26.9)
14. การออกไปรับบริการรับชำระภาษีนอกสำนักงาน เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	9 (34.6)	1 (3.8)	19 (73.1)	3 (11.5)
15. การจัดทำป้ายแสดงว่ามีการชำระภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	-	1 (3.8)	19 (73.1)	6 (23.1)
16. มีการจัดทำป้ายแสดงขั้นตอน วิธีการชำระภาษีหรือความรู้เกี่ยวกับภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	-	1 (3.8)	13 (50.0)	12 (46.2)
17. เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการชำระภาษี เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา (ปี 2543)	-	-	14 (53.8)	12 (46.2)
18. การประชาสัมพันธ์ของเทศบาลได้ผลมากน้อยแค่ไหน	-	8 (30.8)	11 (42.3)	7 (26.9)
19. ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์	2 (7.7)	3 (11.5)	20 (76.9)	1 (3.8)

จากตารางที่ 31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า การเตรียมการเพื่อให้บริการรับชำระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยคิดเป็นร้อยละ 76.9 การเตรียมการเรื่องสถานที่เพื่อให้บริการรับชำระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 53.8 ด้านสถานที่รับชำระภาษีมีความสะดวกเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 61.5 การเตรียมการในเรื่องเอกสาร เช่น ใบเสร็จรับเงิน แบบพิมพ์ต่างๆ ไว้เพื่อบริการเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 80.8 การศึกษาระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรงาสัตว์ ก่อนการจัดเก็บภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีประสิทธิภาพเท่าเดิมและมากขึ้น เป็นจำนวนเท่ากัน คือ คิดเป็นร้อยละ 50.0 เท่ากัน ในด้านตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรมีความเกี่ยวข้องข้องกับการจัดเก็บภาษี พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบุคลากรส่วนใหญ่ไม่มีความเกี่ยวข้องข้องกับการจัดเก็บภาษี คิดเป็นร้อยละ 46.2 นอกจากนี้ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ตามสายงานยังอยู่ในระดับน้อยลง โดยคิดเป็นร้อยละ 76.9 รวมทั้งมีเห็นว่าการระดับความรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 60.6

ในด้านการเข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดเก็บภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 38.5 และมีความเห็นว่าเทศบาลมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดเก็บภาษีน้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา โดยคิดเป็นร้อยละ 46.2 โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการฝึกอบรมเรื่องการจัดเก็บภาษีนั้นมีความจำเป็นอย่างมากในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 76.9

ในด้านการออกไปประชุม อบรม ให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 50.0 การออกไปรับบริการชำระภาษีนอกสำนักงานเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 73.1 การจัดทำป้ายแสดงว่ามีการชำระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 73.1 การจัดทำป้ายแสดงชั้นตอน วิธีการชำระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 53.8 การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการชำระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาประสิทธิภาพเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 53.8 และเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลนั้นได้ผลเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 42.3 รวมทั้งเห็นว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ของบุคลากรอยู่ในระดับเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 76.9

เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม พบว่า ประเด็นที่ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่ามีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ ประเด็นมีการเตรียมการในเรื่องเอกสาร เช่น ใบ

เสรีจรับเงิน แบบพิมพ์ต่างๆ ไว้เพื่อบริการผู้เสียภาษี รองลงมาคือ มีการเตรียมการเพื่อให้บริการรับชำระภาษีมากขึ้น และมีการจัดสถานที่รับชำระภาษีให้มีความสะดวกมากขึ้น เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

ส่วนประเด็นที่เจ้าหน้าที่เห็นว่ามีประสิทธิภาพเท่าเดิม คือ การเตรียมการเรื่องสถานที่งานการจัดเก็บภาษีมีความรับผิดชอบ การเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ การจัดป้ายแสดงว่ามีการชำระภาษีเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา การออกไปรับบริการชำระภาษีนอกสำนักงานเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา และระดับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

ประเด็นที่เจ้าหน้าที่เห็นว่าประสิทธิภาพน้อยลง คือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ตามสายงาน และการเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการจัดเก็บภาษี

และประเด็นที่เจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่มีประสิทธิภาพเลย คือ ตำแหน่งหน้าที่ที่ทำอยู่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษี

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของประชากรตัวอย่าง จำแนกตามระดับประสิทธิภาพของบุคลากรในการจัดเก็บภาษี

ระดับของประสิทธิภาพ	จำนวน	ร้อยละ
มีประสิทธิภาพระดับน้อย (19-37 คะแนน)	-	-
มีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (38-57 คะแนน)	15	57.7
มีประสิทธิภาพระดับมาก (58-76 คะแนน)	11	42.3
รวม	26	100.0

Mean = 56.4

S.D = 6.2

Min. = 49

Max. = 67

จากตารางที่ 32 เมื่อทำการจัดกลุ่มคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าประสิทธิภาพของบุคลากรของเทศบาลในการจัดเก็บภาษี มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 57.7 รองลงมา คือ มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 56.4 จากค่าคะแนนเต็ม 76 โดยมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 49 คะแนนสูงสุด เท่ากับ 67 สามารถสรุปได้ว่าปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้